

N:o 51.

Ank. till Riksd. Kansli den 8 April 1881, kl. 6 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af återremiss utaf Utskottets Utlåtande N:o 19, öfver dels Riksdagens Justieombudsmans framställning om förbättrad lagstiftning angående förvaltningen af omyndigs egendom, dels ock enskild motion i ämnet.

Uti sin till innevarande Riksdag afgifna embetsberättelse hade Justitieombudsmannen, under upptagande af de brister, som enligt hans uppfattning vidlådde bestämmelserna uti förordningen angående tillsyn å förmyndares förvaltning af omyndigs egendom den 24 September 1861, samt under påminnelse om Riksdagens underdåniga skrifvelse i ämnet den 13 Maj 1869, efter en framställning af den nu gällande norska förmynderskapslagstiftning och med förordande af till sina hufvudgrunder angifna, denna i det hufvudsakliga liknande stadganden, föreslagit, »att Riksdagen behagade i förnyad underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes med afseende å behovet af betryggande föreskrifter rörande förvaltningen af omyndiges medel taga i nådigt öfvervägande, huruvida lämpliga bestämmelser i angifna eller annan syftning borde meddelas, samt i sådant fall låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lag i ämnet».

Uti förevarande fråga hade äfven inom Andra Kammaren Herr N. Boström i afgifven motion, N:o 16, under åberopande af 1869 års Riksdags omförmälda skrifvelse, föreslagit, »att Riksdagen må i förnyad under-

Bih. till Riksd. Prot. 1881. 7 Saml. 25 Häft.

dånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes, med afseende å behofvet af betryggande föreskrifter rörande förvaltningen af omyndiges medel, taga i nådigt öfvervägande, huruvida lämpliga bestämmelser i det syfte må kunna meddelas, att större säkerhet må beredas de omyndige, samt i sådant fall låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lag i ämnet».

Dessa framställningar blefvo till Lag-Utskottets handläggning öfverlemnade; och uti Utlåtande N:o 19 hemstälde Utskottet, på uti utlåtandet närmare angifna skäl,

»1) att Justitieombudsmannens framställning icke måtte föranleda till någon Riksdagens åtgärd; och

2) att icke heller Herr Boströms motion måtte föranleda någon åtgärd från Riksdagens sida.»

Enligt till Utskottet ankomna protokollsutdrag har nu detta utlåtande blifvit af båda Kamrarne till Utskottet återförvisadt.

Af de inom Kamrarne i ärendet hållna öfverläggningar synes framgå, att ett ordnande, på sätt Justitieombudsmannen förordat, af den svenska förmynderskapslagstiftningen efter förebild af den norska, icke rönt några större sympatier, men att flertalet funnit de af Justitieombudsmannen uti embetsberättelsen samt af särskilde ledamöter i Kamrarne under öfverläggningen framhållna bristfälligheter uti 1861 års förordning böra föranleda till en Riksdagens underdåniga framställning hos Kongl. Maj:t om utarbetande, på grundvalen af 1861 års förordning, utaf bestämmelser, som, mera än de nuvarande, kunde bereda trygghet för förvaltningen af omyndigs medel, hvadan utlåtandet, i och för framställande af förslag i sådant hänseende, blifvit till Utskottet återförvisadt.

De hufvudsakligaste, utaf Justitieombudsmannen angifna bristerna i 1861 års förordning äro:

att föreskrifter saknades i fråga om, hvilken rätt borde hafva vårdnad å förmynderskap i vissa fall, t. ex. då en omyndig icke haft eller hade känd fader, d. v. s. vore född utom äktenskap;

att svårighet mötte för upprättandet af förteckningar öfver förmyndarena, när icke den regel, 1861 års förordning fastställt i fråga om forum för förmynderskap, alltid funnits eller blifvit efterlefd, i följd hvaraf den rätt, som enligt förordningens stadgande skulle hafva vårdnad å förmynderskapet, icke alltid förordnat förmyndaren, och således icke kunnat uppföra honom i sin förteckning öfver förmyndare, och den rätt åter, som förordnat förmyndaren, funne sig af förordningens föreskrift hindrad att öfver förmynderskapet utöfva vårdnad, och derföre icke

upptoge förmyndaren å sin förteckning, hvaraf följden måst blifva, att förmynderskap funnes, öfver hvilka icke någon rätt hade vårdnad;

att tillförlitligheten af denna förteckning alltid måste förblifva vansklig, så länge det icke vore föreskrifvet, att förmyndare skulle hos rätten anmäla, när myndling blifvit myndig, dött, eller när qvinlig myndling ingått gifte;

att föreskrift felades derom, hvilken kommuns granskningsmän skulle granska redovisningen för förmynderskapet, när det inträffat, att de omyndige efter fadrens död flyttat till annan kommun, låt vara under samma rätts domvärjo, och i den kommun, dit de flyttat, egde fastighet, ja all sin förmögenhet;

att ovisshet rådde, huruvida förmyndare-redovisning borde afslutas efter kalenderår, eller året allt framgent beräknas från den dag, på hvilken förmyndaren blifvit förordnad eller emottagit förmynderskapet;

att icke stadgadt blifvit, huru domstol å landet hade att förfara med delgifvandet af föreläggande för förmyndare, som försummat sin redovisningsskyldighet; och

att alltför otillräckliga föreskrifter blifvit gifna angående förfaringsättet, då granskningsmännen anmält, att det vore nödigt att förmyndaren lemnade inteckning i sin fasta egendom eller annan säkerhet för de förmyndaremedel, som hos honom innestode, enär af den hithörande 5 § i förordningen det icke kunde inhämtas, huru en sådan skriftlig handling borde upprättas, som för intecknings ernående erfordrades, ej heller huru den intecknade handlingen eller annan lemnad säkerhet skulle förvaras, derest förmyndaren, i hvilkens fastighet inteckningen beviljats, eller hvilken lemnat säkerheten, fortfarande bibehölles vid förmynderskapets förvaltning.

Utom de sålunda af Justitieombudsmannen framställda anmärkningar hafva, vid ärendets behandling inom Riksdagen, ytterligare åtskilliga andra blifvit anförda, såsom:

att icke stadgadt funnes, det underrättelse skulle rätten meddelas, när förmyndare afled eller när förmyndare eller myndling flyttade från ort till annan;

att viss tid icke funnes bestämd för uppdraget att vara god man;

att genom nuvarande skyldighet för hvarje särskild förmyndare att till rätten ingifva den summariska uppgiften både för domare och förmyndare större besvär uppstode, än om de summariska utdragen, socknevis ordnade, genom vederbörande granskningsmän eller kommunalnämnd ingåfves till rätten;

att, då anmärkning mot af förmyndare afgifven årsräkning eller eljest mot förmyndares vederhäftighet skulle af rätten pröfvas, hvarken granskningsman eller någon annan vore förpligtad att föra talan för den omyndige; och

att rätten, i brist af uttrycklig föreskrift, icke, vid förekommande giltig anledning, vare sig på grund af anmälan eller annorledes, att förmyndare vore mindre vederhäftig, ansåge sig kunna utan hans hörande omedelbarligen skilja förmyndaren från hans uppdrag.

De särskilda antydningar, som, utöfver hvad utaf sjelfva anmärkningarne omedelbarligen framgår, gifvits angående lämpligaste sättet att afhjelpa de framhållna olägenheterna, torde kunna så sammanfattas, att man i allmänhet ansett, det mycket skulle kunna vinnas i större betryggande af omyndiges medel, derest gode männen eller kommunalnämnden ålades ökade skyldigheter samt de derjemte erhöle utsträckt befogenhet.

På grund af hvad Utskottet nu anfört, får Utskottet, med anledning af återremissen, vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta öfverse nu gällande lagstiftning angående tillsynen å förmyndares förvaltning af omyndigs egendom samt, med bibehållande af hufvudbestämmelserna uti förordningen den 24 September 1861, föreslå de ändringar i eller tillägg till samma förordning, som, på grundvalen af ökade skyldigheter för gode männen och för dem utsträckt befogenhet, i förening med andra ändamålsenliga bestämmelser, leda till större trygghet vid förmyndaremedels förvaltning, eller ock, der Kongl. Maj:t finner detta syfte kunna med andra grunder för förvaltningen bättre vinnas, till Riksdagen i ämnet göra den framställning, som häraf må blifva en följd.

Stockholm den 8 April 1881.

På Lag-Utskottets vägnar:

G. LAGERSTRÅLE.

Reservation:

af Herr *Magnus Jonsson*, mot den af Utskottet begagnade motive-
ring och mot senare delen af Utskottets hemställan.

Herr Grefve *Mörner* har, i följd af erhållen ledighet från riksdags-
göromålen, icke deltagit i ärendets behandling inom Utskottet.
